

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii w klasie 7-ej
oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii
Tuz i Barbary Dziedzic

Dział 1: Środowisko przyrodnicze Polski

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- wskazuje Polskę na mapie Europy,
- zna położenie Polski względem sąsiadów i głównych akwenów,
- potrafi odczytać z mapy hipsometrycznej najważniejsze formy ukształtowania powierzchni Polski,
- zna podstawowe elementy środowiska przyrodniczego Polski (np. góry, niziny, wyżyny, główne rzeki),
- podaje przykłady dwóch parków narodowych w Polsce,
- potrafi wymienić podstawowe rodzaje skał występujących w Polsce,
- zna nazwy najważniejszych krain geograficznych Polski.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń dodatkowo:

- omawia położenie fizycznogeograficzne Polski,
- wskazuje na mapie główne krainy geograficzne Polski i potrafi je nazwać,
- potrafi scharakteryzować podstawowe cechy klimatu Polski,
- wymienia czynniki wpływające na klimat Polski (np. położenie geograficzne, sąsiedztwo morza, ukształtowanie terenu),
- wskazuje na mapie największe rzeki i jeziora,
- podaje przykłady surowców mineralnych Polski i regionów ich występowania,
- zna przykłady form ochrony przyrody w Polsce.

Ocena dobra (4)

Uczeń dodatkowo:

- wyjaśnia zależność między położeniem Polski a zróżnicowaniem środowiska przyrodniczego,
- potrafi scharakteryzować poszczególne krainy geograficzne Polski (np. niziny, wyżyny, góry),
- omawia strefy krajobrazowe Polski,
- analizuje mapy klimatyczne i wskazuje różnice w opadach i temperaturach na obszarze kraju,
- charakteryzuje główne typy gleb w Polsce i ich rozmieszczenie,
- omawia rozmieszczenie głównych lasów i parków narodowych,
- wyjaśnia wpływ działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Polski (np. zanieczyszczenia, wycinka lasów, regulacja rzek).

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń dodatkowo:

- szczegółowo charakteryzuje środowisko przyrodnicze Polski w oparciu o różne źródła informacji geograficznej (mapy, wykresy, tabele, zdjęcia),
- potrafi wskazać związki między rzeźbą terenu, budową geologiczną, klimatem, glebami i roślinnością,

- analizuje wpływ czynników przyrodniczych na działalność człowieka i odwrotnie,
- porównuje środowisko przyrodnicze różnych regionów Polski, podając przykłady różnic i podobieństw,
- potrafi omówić problematykę ochrony środowiska w Polsce,
- posługuje się poprawną terminologią geograficzną.

Ocena celująca (6)

Uczeń dodatkowo:

- samodzielnie wyszukuje, analizuje i interpretuje informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Polski z różnych źródeł,
- wykonuje własne mapki, schematy lub prezentacje dotyczące środowiska przyrodniczego Polski,
- potrafi wyjaśnić przyczyny zróżnicowania klimatycznego, glebowego i roślinnego w Polsce na poziomie zaawansowanym,
- omawia zagrożenia dla środowiska wynikające z działalności człowieka i proponuje sposoby ich ograniczenia,
- dostrzega zależności między zjawiskami przyrodniczymi a rozwojem społeczno-gospodarczym kraju,
- uczestniczy w projektach, konkursach, prezentacjach związanych z tematyką środowiska przyrodniczego Polski.

Dział 2. Ludność i urbanizacja w Polsce.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- wskazuje na mapie Polskę i jej główne regiony ludnościowe,
- wie, co oznaczają pojęcia: **ludność, gęstość zaludnienia, migracje, urbanizacja**,
- potrafi odczytać z mapy rozmieszczenie ludności w Polsce,
- zna pojęcie **miasto i wieś**,
- wie, czym jest metropolia i aglomeracja,
- z pomocą nauczyciela potrafi wskazać największe miasta Polski.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego rozmieszczenie ludności w Polsce jest nierównomierne,
- podaje przykłady obszarów gęsto i słabo zaludnionych,
- wymienia główne czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności (np. przyrodnicze, gospodarcze, historyczne),
- rozróżnia rodzaje migracji: **wewnętrzne i zagraniczne**,
- wskazuje na mapie największe aglomeracje Polski (np. warszawska, górnośląska, trójmiejska),
- zna podstawowe przyczyny procesów urbanizacji w Polsce,
- potrafi odczytać dane statystyczne o liczbie ludności z tabeli lub wykresu.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- analizuje wpływ warunków przyrodniczych i gospodarczych na rozmieszczenie ludności,
- wskazuje różnice między miastem a wsią pod względem funkcji i gęstości zaludnienia,
- omawia procesy urbanizacji w Polsce i ich skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe,
- charakteryzuje największe polskie aglomeracje (np. Warszawa, Kraków, Trójmiasto, Górnośląski Okręg Przemysłowy),

- wyjaśnia, na czym polega **suburbanizacja i deurbanizacja**,
- potrafi odczytać dane demograficzne z map, wykresów i diagramów oraz wyciąga z nich proste wnioski,
- omawia główne kierunki emigracji i imigracji Polaków.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- szczegółowo analizuje zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i uzasadnia je przykładami,
- omawia konsekwencje migracji wewnętrznych i zagranicznych dla gospodarki i społeczeństwa,
- porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy,
- wyjaśnia przyczyny powstawania aglomeracji, konurbacji i metropolii,
- opisuje procesy przekształceń przestrzeni miejskiej w Polsce,
- interpretuje złożone dane statystyczne i kartograficzne (mapy tematyczne, wykresy, diagramy),
- potrafi wskazać wyzwania i problemy wynikające z urbanizacji (np. korki, smog, degradacja środowiska).

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- samodzielnie wyszukuje i analizuje aktualne dane demograficzne z GUS, Eurostatu czy innych źródeł,
- porównuje procesy urbanizacyjne w Polsce z wybranymi krajami świata,
- wskazuje przykłady nowoczesnych rozwiązań urbanistycznych stosowanych w Polsce i na świecie,
- tworzy własne mapy, wykresy lub prezentacje przedstawiające strukturę ludności i procesy urbanizacji,
- potrafi wskazać możliwe kierunki rozwoju demograficznego i urbanistycznego Polski w przyszłości,
- bierze udział w projektach badawczych, np. dotyczących zmian ludnościowych w swojej miejscowości.

Dział 3. Rolnictwo i przemysł Polski.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- wskazuje na mapie Polski główne obszary rolnicze i przemysłowe, korzystając z atlasu,
- podaje przykłady kilku upraw roślin w Polsce (np. pszenica, ziemniaki, buraki cukrowe),
- wymienia podstawowe zwierzęta hodowlane w Polsce (np. bydło, trzoda chlewna, drób),
- zna pojęcia: rolnictwo, przemysł, usługi,
- wskazuje na mapie największe okręgi przemysłowe Polski (np. Górnośląski Okręg Przemysłowy),
- rozumie, że rolnictwo i przemysł mają duże znaczenie dla gospodarki kraju.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- opisuje główne czynniki wpływające na rozwój rolnictwa w Polsce (np. warunki klimatyczne, rodzaj gleb, ukształtowanie terenu),
- wymienia najważniejsze regiony upraw poszczególnych roślin (np. pszenica – Nizina Śląska, ziemniaki – Podlasie),
- wyjaśnia różnice między rolnictwem towarowym a samozaopatrzeniowym,
- wymienia główne gałęzie przemysłu w Polsce (np. górnictwo, hutnictwo, przemysł chemiczny, spożywczy),
- wskazuje przykłady miast związanych z określonym przemysłem (np. Płock – rafineria, Bełchatów – elektrownia),
- korzysta z mapy tematycznej do odczytywania informacji o rolnictwie i przemyśle.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- analizuje wpływ warunków naturalnych na strukturę upraw i hodowli w różnych regionach Polski,
- omawia zmiany w strukturze zatrudnienia w rolnictwie i przemyśle na przestrzeni lat,
- wyjaśnia, jakie znaczenie mają nowoczesne technologie dla rozwoju rolnictwa i przemysłu,
- porównuje rozwój rolnictwa w różnych regionach Polski (np. Wielkopolska vs. Podhale),
- podaje przykłady skutków działalności przemysłowej dla środowiska przyrodniczego,
- wskazuje na mapie główne ośrodki przemysłowe i wie, czym się zajmują,
- potrafi odczytać i zinterpretować dane statystyczne dotyczące produkcji rolnej i przemysłowej.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- wyjaśnia zależności między warunkami naturalnymi, strukturą rolnictwa i poziomem rozwoju przemysłu w Polsce,
- analizuje czynniki pozaprzyrodnicze wpływające na rolnictwo (np. polityka rolna UE, dopłaty, rynki zbytu),
- omawia proces restrukturyzacji przemysłu w Polsce po 1989 roku,
- wyjaśnia znaczenie rolnictwa ekologicznego i nowoczesnych metod produkcji,
- porównuje znaczenie różnych okręgów przemysłowych w Polsce,
- analizuje przyczyny i skutki likwidacji zakładów przemysłowych w niektórych regionach,
- potrafi samodzielnie sporządzić prostą notatkę problemową lub mapę mentalną dotyczącą rolnictwa i przemysłu Polski.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- przedstawia własne propozycje działań poprawiających efektywność rolnictwa i przemysłu w Polsce,
- porównuje strukturę rolnictwa i przemysłu Polski z wybranymi krajami Unii Europejskiej,
- analizuje dane statystyczne i wyciąga wnioski na temat zmian w rolnictwie i przemyśle w Polsce,
- ocenia wpływ globalizacji i zmian klimatycznych na rozwój rolnictwa i przemysłu,
- przygotowuje prezentację multimedialną lub plakat na temat wybranego zagadnienia związanego z gospodarką Polski,
- potrafi wskazać aktualne trendy w rozwoju nowoczesnego przemysłu, np. przemysł IT, elektromobilność, energetyka odnawialna.

Dział 4. Usługi w Polsce.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- wymienia przykłady podstawowych rodzajów usług w Polsce (np. handel, transport, turystyka, edukacja, ochrona zdrowia),
- wskazuje na mapie największe ośrodki usługowe w kraju (np. Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Poznań),
- rozpoznaje symbole usług na mapie,
- wie, że usługi dzielą się na materialne i niematerialne,
- zna kilka przykładów usług, z których korzysta na co dzień.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są usługi i podaje ich podstawowy podział,
- opisuje główne gałęzie usług w Polsce i podaje przykłady dla każdej z nich,
- wskazuje czynniki wpływające na rozwój usług (np. liczba ludności, rozwój technologii, turystyka, położenie geograficzne),
- potrafi wskazać na mapie regiony o największym znaczeniu usługowym,
- podaje przykłady największych portów lotniczych i morskich w Polsce,
- zna różnicę między usługami komercyjnymi a publicznymi.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- klasyfikuje usługi na różne sposoby (np. materialne/niematerialne, rynkowe/nierynkowe),
- omawia rozwój wybranych usług w Polsce na przykładach (np. transport kolejowy, handel zagraniczny, turystyka górską),
- analizuje mapy i wykresy dotyczące usług w Polsce,
- potrafi wskazać najważniejsze szlaki transportowe w Polsce i główne węzły komunikacyjne,
- wyjaśnia zależności między rozwojem usług a rozwojem gospodarczym kraju,
- wskazuje przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia usług w Polsce.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- charakteryzuje strukturę usług w Polsce i opisuje zmiany w ich rozwoju na przestrzeni ostatnich lat,
- analizuje dane statystyczne dotyczące usług i wyciąga wnioski na ich podstawie,
- wyjaśnia związek między rozwojem usług a procesami urbanizacji i globalizacji,
- potrafi wskazać przyczyny rozwoju turystyki w Polsce oraz główne regiony turystyczne,
- porównuje poziom rozwoju różnych usług w Polsce i innych krajach europejskich,
- przedstawia zależności między rozwojem transportu a handlem krajowym i zagranicznym.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- wykorzystuje różne źródła informacji (mapy, wykresy, dane statystyczne, internet) do samodzielnej analizy wybranych zagadnień związanych z usługami,
- prognozuje kierunki rozwoju usług w Polsce w przyszłości, uzasadniając swoje stanowisko,
- przedstawia prezentację, plakat lub raport na temat wybranej gałęzi usług w Polsce,
- omawia wpływ innowacji i nowych technologii na rozwój usług (np. e-commerce, usługi IT, bankowość online),
- wskazuje skutki rozwoju usług dla środowiska przyrodniczego i społeczeństwa,
- dostrzega i potrafi omówić globalne uwarunkowania rozwoju usług w Polsce.

Dział 5. Mój region i moja mała ojczyzna.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- zna nazwę swojego regionu oraz stolicy województwa, w którym mieszka,
- potrafi wskazać na mapie administracyjnej Polskę, swoje województwo i miejscowość,
- rozpoznaje podstawowe elementy środowiska przyrodniczego swojego regionu (np. rzeki, jeziora, lasy, góry),

- wie, jakie są najbliższe sąsiednie województwa,
- wymienia przynajmniej jeden zabytek lub atrakcję turystyczną regionu,
- korzysta z mapy z pomocą nauczyciela.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- wymienia główne cechy położenia geograficznego swojego regionu,
- zna podstawowe formy działalności gospodarczej w regionie,
- wskazuje na mapie główne rzeki, jeziora, pasma górskie lub niziny występujące w regionie,
- potrafi nazwać kilka najważniejszych miast regionu,
- zna wybrane tradycje i elementy dziedzictwa kulturowego swojej „małej ojczyzny”,
- potrafi posługiwać się mapą fizyczną i administracyjną w prostych zadaniach.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- szczegółowo opisuje położenie swojego regionu na tle Polski,
- wymienia główne walory przyrodnicze, turystyczne i kulturowe regionu,
- wyjaśnia, w jaki sposób środowisko przyrodnicze wpływa na rozwój gospodarki regionu,
- wskazuje na mapie granice województwa, główne miasta, rzeki, jeziora i obszary chronione,
- potrafi scharakteryzować najważniejsze gałęzie przemysłu i rolnictwa w regionie,
- przygotowuje krótką notatkę lub prezentację o swojej miejscowości lub powiecie.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- analizuje zależności między położeniem regionu a jego rozwojem społeczno-gospodarczym,
- opisuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego na życie mieszkańców i rozwój turystyki,
- porównuje swój region z innymi województwami pod względem przyrodniczym, gospodarczym i kulturowym,
- wyjaśnia znaczenie ochrony środowiska w regionie oraz potrafi wskazać formy jego ochrony,
- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji geograficznej (mapy, atlasy, Internet, dane statystyczne),
- przygotowuje i prezentuje projekt lub plakat o walorach swojego regionu.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- samodzielnie opracowuje pogłębione zagadnienia dotyczące swojego regionu, wykorzystując różnorodne źródła informacji,
- analizuje dane statystyczne i wykresy związane z demografią, gospodarką lub turystyką regionu,
- dostrzega problemy ekologiczne i społeczne regionu oraz proponuje możliwe rozwiązania,
- tworzy własne mapy, schematy lub infografiki prezentujące walory regionu,
- aktywnie uczestniczy w konkursach, projektach lub akcjach dotyczących „małej ojczyzny”,
- potrafi łączyć wiedzę z geografii, historii i kultury w kontekście opisu swojego regionu.

